

עתירה 1814-24

1

עתירה 1826-25

2

3

עתירה 1814-24 – רחמים בן יהודה ואח' באמצעות עו"ד דניאל כהן

4

נגד

5

יואב גלנט

6

יו"ר הליכוד – בנימין נתניהו

7

הליכוד – תנועה לאומית ליברלית

8

מזכירות תנועת הליכוד

9

יו"ר מזכירות הליכוד – ישראל כ"ץ

10

יו"ר מרכז הליכוד – חיים כץ

11

מבקר תנועת הליכוד – עו"ד שי גלילי

12

עתירה 1826-25- דינה חווה פרימט

13

נגד

14

יואב גלנט

15

16

פסק דין

17

18

עו"ד יצחק בם, חבר בית הדין

19

לפנינו שתי עתירות לפי סעיף 21א לחוקה, המבקשות להוציא את האלוף (במיל') יואב גלנט משורות

20

התנועה. הונחה לפנינו גם פנייה של מבקר התנועה למינהלת התנועה המבקשת אף היא את הוצאתו של מר

21

גלנט מן התנועה. נקדים אחרית לראשית ונאמר, כי לא מצאנו עילה להפסקת חברותו של מר יואב גלנט

22

בליכוד.

23

א. העתירות

24

25

1. העותרים במסגרת עתירה 1814-25 הם קבוצה של חברי התנועה, טוענים בעתירתם כי מר

26

יואב גלנט היותו שר הביטחון וחבר כנסת, פעל לאורך זמן בניגוד לעקרונות היסוד של תנועת

27

הליכוד, להבטחות הבחירות שהציג למתפקדים, לערכי תנועת הליכוד ולהבטחות שלו עצמו

28

לבוחריו בקמפיין הבחירות. לטענתם, מר גלנט הוליד שולל את בוחריו כאשר הציג עצמו

29

כתומך מובהק ברפורמה המשפטית. למעשה, לאחר הבחירות בתפקידו כשר הביטחון מר גלנט

30

פעל בגלוי לבלימתה, בין היתר באמצעות כינוס מסיבת עיתונאים והצהרה פומבית בעד עצירת

31

הרפורמה, זאת מבלי ליידע את ראש הממשלה. לפי העותרים, צעד זה יצר משבר פוליטי חמור

32

ואילו הכוונה של ראש הממשלה לפטר את מר גלנט ייצרה אירוע הידוע כ"ליל גלנט" –

33

1. התפרעות המונית של מתנגדי הרפורמה במחאה על הפיטוריו, כך למעשה מר גלנט נשאר בממשלה על כידוניהם של מתנגדיה.	1 2 3
2. העותרים מדגישים כי באותו ערב גרם גלנט לזעזוע עמוק בקואליציה, החליש את ממשלת הליכוד ותרם להסלמת המחאה ברחוב, עד כדי פגיעה ממשית ביציבות השלטון.	4 5 6
3. עוד נטען כי כשר ביטחון הוא כשל בטיפול בסרבנות ובחתרנות במערכת הביטחון בתקופה שלפני ה-7 באוקטובר, וכי דווקא בזמן מלחמה המשיך להתבטא בניגוד לעמדות הממשלה וראש הממשלה בנושאים מהותיים כגון ניהול המערכה, החטופים, ציר פילדלפי והסדרים מדיניים בצפון, תוך חתירה תחת מדיניות הממשלה ויצירת משברים קואליציוניים.	7 8 9 10 11
4. העותרים מוסיפים כי גלנט אף פעל בניגוד למשמעת הקואליציונית, במיוחד בנושא חוק הגיוס, ובכך העביר הלכה למעשה כוח הכרעה לאופוזיציה.	12 13 14
5. מכלל התנהלות זו, כך לטענתם, עולה כי גלנט פגע פגיעה קשה בתנועת הליכוד, באמון ציבור המתפקדים וביכולתה של התנועה להגשים את מטרותיה, ולכן יש להורות על הוצאתו מן התנועה או לכל הפחות למנוע ממנו להתמודד שוב בבחירות המקדימות לכנסת.	15 16 17 18
6. בעתירה 1826-25 גב' דינה חווה פרימט דורשת להרחיק את מר גלנט מן התנועה מכיוון שמר גלנט "לא מגיע לישיבות ולא מצביע עם הסיעה שלנו ועושה ככל העולה על רוחו".	19 20 21
7. מבקר התנועה, שצורף כמשיב לעתירה הראשונה, חיווה את דעתו, לפיה התגבשה עילה להרחקתו של מר גלנט מן התנועה, וזאת מכיוון שמר גלנט הצהיר כי הוא מציע למסור את רצועת עזה לשלטון פלסטיני "לא עוין" וכי הוא מתנגד לשלטון צבאי של ישראל ברצועה. הדבר מנוגד למטרה מרכזית של תנועת הליכוד – שמירה על זכותו של העם היהודי על ארץ ישראל, התמדה בפיתוחם ויישובם של כל חלקי ארץ-ישראל והחלת ריבונות המדינה עליהם. תחת החלת ריבונות, יישוב ופיתוח, מבקש מר גלנט לפעול לפי הגיון של תהליך אוסלו ולהביא כוח זר "לא עוין" לשלוט על חלק של ארץ-ישראל.	22 23 24 25 26 27 28 29
8. היועץ המשפטי של התנועה אף הוא תמך בעמדת העותרים. לעמדתו, מעשיו של מר גלנט סייעו למפלגות האופוזיציה והם מהווים הפרת חובת האמון שחבר המפלגה כלפיה. לשיטת היועץ המשפטי, כינוס מסיבת עיתונאים תוך קריאה להפסיק את הרפורמה המשפטית בעת שראש הממשלה היה בחו"ל סייעה לאופוזיציה, אשר עשתה שימוש בדבריו של מר גלנט, שכהן אז כשר הביטחון.	30 31 32 33 34 35
9. היועץ המשפטי טוען, כי חברי התנועה חבים חובת אמון לתנועה. חובה זו נובעת מעקרון טובת התנועה, המעוגן בסעיף 124 לחוקה ובעקרונות כלליים של יושר וצדק. חובת האמון של חבר התנועה כלפיה מטילה עליו חובה, המעוגנת בסעיף 4 לחוקה, לסייע לתנועה להגשמת	36 37 38

- 1 מטרותיה וכן חובה לקיים את החלטות מוסדותיה. פעולותיו של מר גלנט, כפי שפורטו
2 בעתירה, מהווים הפרת חובת האמון כלפי התנועה באופן המצדיק את הרחקתו.
3
- 4 10. לעמדת היועץ המשפטי, סיעת הליכוד היא מוסד ממוסדות התנועה ופעולה בניגוד להחלטות
5 הסיעה מהוות פעולה בניגוד להחלטת מוסד ממוסדות התנועה. הצבעה בניגוד לעמדת הסיעה,
6 או הפרת משמעת קואליציונית, מהווה פעולה בניגוד להחלטה של מוסד תנועתו.
7
- 8 11. לעמדת היועץ המשפטי, יו"ר המפלגה נהנה ממעמד מיוחד בה ומעשים או מחדלים הפוגעים
9 במעמדו של יו"ר התנועה בקרב הציבור עלולים לפגוע בתנועה ולסייע בכך למפלגות המתחרות
10 בה.
11
- 12 12. אליבא דיועץ משפטי, הכוונה של חבר התנועה הנלווית למעשיו, או המודעות לכך שהמעשים
13 מהווים הפרה של חובת האמון אינה נדרשת – יכול חבר תנועה לסבור כי מעשיו
14 והתבטאויותיו מועילים לתנועה וכי הוא פועל לטובתה ועדיין להפר חובת אמון ספציפית
15 שהחוקה מטילה עליו, או חובת אמון כללית כלפי התנועה.
16
- 17 13. לטענת היועץ המשפטי, חברי תנועה יכולים אמנם להשמיע דעותיהם בפומבי, גם אם הן
18 שונות, אך עליהם להישמר פן התבטאויותיהם יזיקו לליכוד, או יתפרשו כהפרת אמונים
19 לתנועת הליכוד.
20
- 21 14. באשר למשיב, היועץ המשפטי עומד על כך כי התבטאויותיו ביחס לרפורמה המשפטית
22 ובייחוד במסיבת עיתונאים שכינס עת ראש הממשלה שהה בחו"ל, תדלקו את הקמפיין של
23 האופוזיציה נגד ממשלת הליכוד. הצבעתו נגד החלת דין רציפות ביחס לחוק הגיוס היוותה
24 הפרה של החלטות הסיעה. במעשיו והתבטאויותיו הפר המשיב את האמון שהוא חב כלפי
25 התנועה ועל כן יש להרחיקו.
26
- 27 15. המשיב, לעומת זאת, טוען כי מדובר בעתירה כוללנית, הדורשת סעד קיצוני ללא תשתית
28 עובדתית ומשפטית מספקת. הטענות בעתירות נטענו באופן כללי וכוללני, בלא תימוכין
29 ראייתיים נאותים.
30
- 31 16. המשיב הנו חבר נאמן בתנועת הליכוד, אשר פעל כשר הביטחון מתוך ראייה של טובת המדינה
32 ודאגה לביטחון ישראל. את מסיבת העיתונאים שקדמה ל-"ליל גלנט" המשיב מסביר בדאגה
33 עמוקה לביטחון ישראל וחשש, כי הקרע המעמיק יסחוף את הצבא ויפגע בכושרו של צה"ל
34 להגן על המדינה. המשיב מדגיש, כי הוא תומך בשינויים במערכת המשפט ואף הצביע בעד
35 התיקון לחוק יסוד: השפיטה שצמצם את עילת הסבירות, אך לעמדתו יש לבצע את השינויים
36 תוך ניסיון הידברות, כך שהמחלוקת הציבורית לא תפגע בצה"ל.
37

17. באשר לסרבנות, המשיב עמד על כך שפעל ללא לאות נגד תופעת הסרבנות. כתימוכין לטענה זו הוא מביא מקבץ גדול של התבטאויות בהן הוא גינה את התופעה והזהיר מפני השלכותיה. 1
- 2
- 3
18. המשיב טוען כי העתירות מזמינות את בית הדין לקבוע באופן תקדימי ורטוראקטיבי מהי העמדה הליכודית "הנכונה" ביחס לסוגיות שהעתירות מעלות. הדבר עלול לפתוח פתח לסילוק יריבים פוליטיים מן התנועה על רקע מחלוקות פנים תנועתיות לגיטימיות. 4
- 5
- 6
- 7
19. המשיב מדגיש, כי למרות מחלוקות בסוגיות מסוימות, ברוב צמתי ההכרעה המשיב עמד לימין ראש הממשלה, גיבה את החלטותיו וזכה לגיבוי מצידו, כך שלא ניתן לומר כי המשיב חתר תחת ראש הממשלה כמשתמע מן העתירות. 8
- 9
- 10
- 11
20. לטענת המשיב, מחלוקות פוליטיות אינן עילה להרחקה מן התנועה והשימוש בעקרון של טובת התנועה צריך להיות מדוד וזהיר – לא ניתן לדכא אופוזיציה פנימית תוך הסתמכות על "טובת התנועה". 12
- 13
- 14
- 15
21. לבסוף, המשיב טוען כי העתירה הוגשה בחוסר ניקיון כפיים, מכיוון שבין העותרים נכללו חברי תנועה אשר לא ביקשו להצטרף לעתירה ושמן נכלל ברשימת העותרים שלא על דעתם. 16
- 17
- 18
22. קיימנו שני דיונים בעתירה. לדיון הראשון ב-12 בפברואר 2025 המשיב לא התייצב והוא יוצג על ידי עוה"ד בן צור. סברנו, כי מן הראוי שהמשיב יתייצב אישית בפני בית הדין על מנת שניתן יהיה להציג לו שאלות ולהתרשם באופן בלתי אמצעי מתשובותיו. 19
- 20
- 21
- 22
23. לאחר מאמץ מצד בית הדין, המשיב התייצב לדיון ביום ה-29.9.2025 והשיב לשאלותינו. בדבריו בפנינו מר גלנט עמד על כך שפעל תמיד משיקולי ביטחון המדינה בלבד, ולא משיקולים פוליטיים או מסיבות הקשורות למחאת קפלן. הוא מדגיש כי במשך כמעט 50 שנה עיסוקו המרכזי הוא ביטחון ישראל, וכשר ביטחון חובתו הייתה לשמור על צה"ל מאוחד, לתחזק כשירות מבצעית ולמנוע פגיעה בכשירות המערכות הביטחוניות בעקבות המשבר הציבורי סביב הרפורמה. הוא הדגיש שכל החלטותיו בתקופה זו התקבלו בתיאום ובראייה ביטחונית, ולא כדי לשרת קו פוליטי מנוגד לליכוד. 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
24. לשאלה בדבר התנהלות אנמית אל מול גל הסרבנות, מר גלנט טען שההיפך הוא הנכון: הוא גינה תמיד סרבנות ופעל נגדה בפועל, ואף מנע מקצינים במיל' שנשאו מסרים מעודדי מחאה להיכנס לבסיסי צה"ל. לדבריו, הטיפול היה חייב להיות מדויק ולא כוחני כדי למנוע קריסה נרחבת של מערכי המילואים. לדבריו, החשש היה שפעולה כוחנית ונחרצת תביא להתגברות רבתי של גל הסרבנות ולא לשכיכתו. לבסוף, גלנט מציין כי במבחן התוצאה ב-7.10 ובמהלך המלחמה התגייסו הכוחות ב-"150%", לרבות כל אנשי צוות האוויר, מה שמוכיח לדעתו שהכשירות המבצעית נשמרה בזכות האיזון שבו נקט. 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38

25. לגבי הטענות ש"בליל גלנט" פעל נגד הרפורמה, הוא טוען שמעולם לא התנגד לעצם הצורך בשינוי מערכת המשפט, ואף היום סבור שיש לשנות את קו התיחום בין הרשויות לטובת הכנסת והממשלה. המצב בו בסופו של דבר ההחלטות המרכזיות מתקבלות על ידי בית המשפט העליון מפר את האיזון בין הרשויות. הבעיה, לדבריו, הייתה הדרך: הרפורמה קודמה במהירות, ללא תיאום, ללא הבנה של השלכות ביטחוניות, ויצרה סכנה ממשית שנתפסה גם על ידי אויבי ישראל. לפיכך, הוא לא פעל נגד הרפורמה כעיקרון אלא התריע מפני הסכנות הביטחוניות המיידיות שנוצרו כתוצאה מהאופן שבו קודמה. הוא מדגיש כי בניגוד לטענות הוא מעולם לא פעל נגד הממשלה ולא חתר תחת רה"מ.
26. לעניין ההאשמה שפעל בניגוד לעמדת הליכוד, מר גלנט טוען שהליכוד היא תנועה פלורליסטית המאפשרת דעות שונות, ושאי אפשר להרחיק חבר תנועה בגלל עמדה שנאמרה במסגרת תפקידו כשר ביטחון. הוא מדגיש שהדרך הנכונה לבחון אותו היא במבחן המתפקדים בקלפי ולא בהליכים משמעותיים. לדבריו, העותרים מבקשים לכפות דעתם של 20 איש על 140 אלף מתפקדים, תוך יצירת כלל מיוחד שמיועד אך ורק עבורו.
27. לבסוף טוען מר גלנט אמר כי עצם העלאת העתירה היא אבסורדית ומשקפת סטנדרטים לא עקביים, שכן במקרים רבים בעבר היו מחלוקות פנימיות קשות בליכוד ולא הועלו דרישות להדיח מנהיגים או שרים בשל עמדות פוליטיות או הצבעות בקבינט. הוא רואה בעתירה ניסיון פוליטי ולא עילה אמיתית להדחה.
28. לאחר ששמענו את טענות הצדדים בהרחבה והתרשמנו מדבריו של המשיב בעצמו, הגיעה העת להכרעה.
- ב. חובת האמון לתנועה**
29. נקודת התחלה לדיוננו תהיה חובת האמון שחבים חברי התנועה לתנועה והיחס בין חובה זו לבין חובות אמון אחרות שחבים נבחרי הציבור.
30. לית מאן דפליג, חברי התנועה חבים לה חובת אמון. איני חושב כי חובה זו נלמדת מסעיף 124 לחוקת הליכוד המסמיך את בית הדין לפסוק בהתחשב בטובת התנועה. אין ללמוד את חובות החברים מסמכותו של בית הדין.
31. כידוע, מפלגה היא תאגיד וולונטרי, אשר חבריו קשורים עמו וביניהם באמצעות הסכם. תקנון המפלגה – חוקת הליכוד – הוא ההסכם הקושר בין התנועה לבין החברים ולבין החברים לבין עצמם. ההסכם כפוף לדיני החוזים הכלליים, בין במישרין ובין מכוח סעיף 61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, המחיל את הוראות חוק החוזים על כלל החוזים ואף על פעולות משפטיות חיובים שאינם חוזיים.

32. סעיף 39 לחוק החוזים קובע כי קיום חיובים ושימוש בזכויות החוזיות צריך להיעשות בדרך מקובלת ובתום לב. לדעתי, יש ללמות את חובת האמון מחובת תום הלב.
33. המסגרת ההסכמית של תנועה פוליטית מניחה בבסיסה התאגדות לצורך חתירה למטרות משותפות, כאמור בהגדרת המפלגה – "חבר בני-אדם שהתאגדו כדי לקדם בדרך חוקית מטרות מדיניות או חברתיות ולהביא לייצוגם בכנסת על ידי נבחרים". כאשר זוהי תכלית ההתאגדות, פעולה שמנוגדת למטרות המדיניות, או החברתיות של המפלגה חרטה על דגלה, או לפעולה שיש בה כדי לסכל את ייצוגם של אותן מטרות חברתיות או מדיניות בכנסת, מהווה חוסר תום לב כלפי המפלגה וכלפי יתר חבריה.
34. חובת תום הלב של חברי התנועה כלפי התנועה וכלפי חבריהם לתנועה הנה חובת תום לב מוגברת, העולה על חובת תום הלב הרגילה של צדדים לחוזה ומתקרבת לחובת הנאמנות של נאמן, או לחובת האמון התאגידית. כמה טעמים לדבר:
35. ראשית, עסקינן בחוזה ארוך טווח, "חוזה יחס", המניח מערכת יחסים הסכמית מתמשכת בין חבר התנועה לתנועה ובין חברי התנועה לבין עצמם. חובת תום הלב במערכת הסכמית אורכת טווח הנה בעלת עוצמה רבה יותר מאשר חובת תום הלב בחוזה רגיל.
36. שנית, וזה העיקר, חוזה במערכת יחסים כלכלית, לצד שיתוף הפעולה בין הצדדים לו, מניח גם ניגוד אינטרסים מסוים ביניהם. נותן השירות, גם ביחסים ארוכי טווח, מבקש להשיא את רווחיו, להגדיל את היקף עסקאותיו ולגבות מחיר גבוה ככל הניתן על שירותיו. מקבל השירות מבקש, מטבע הדברים, לשלם פחות ככל האפשר ולייעל את השירות שהוא מקבל (כלומר לקבל פחות שירות מקום שאפשר לחסוך). לעומת זאת, בין מפלגה לחבריה ובין חברים לבין עצמם אין, או למצער לא אמור להיות, ניגוד אינטרסים מובנה שכזה – תכלית התאגדותם הוא לחתור למטרה משותפת אחת – "לקדם בדרך חוקית מטרות מדיניות או חברתיות ולהביא לייצוגם בכנסת על ידי נבחרים".
37. זוהי חובת תום לב מוגברת, היא מחייבת כל אחד מחברי המפלגה לפעול למען אותן מטרות מדיניות וחברתיות שסביבת התאגדו חברי המפלגה ולסייע להעצמת הייצוג של המפלגה בכנסת. חובה זו נלמדת מעקרון תום הלב ומהווה חובת האמון של חבר המפלגה כלפי המפלגה.
38. חובת האמון של חבר כנסת, או של שר בממשלה שונה. חובת האמון שלהם היא בראש ובראשונה למדינת ישראל. חבר כנסת מצהיר עם היבחרו שהוא מתחייב "לשמור אמונים למדינת ישראל ולמלא באמונה את שליחותי בכנסת" (סעיף 15 לחוק יסוד: הכנסת). ראש הממשלה, או חבר הממשלה מתחייב "לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי ... ולקיים את החלטות הכנסת".

39. ברי אפוא, כי חובת האמון של חברי הכנסת ושל חברי הממשלה למדינה קודמת לכל חובת אמון אחרת. ככלל, התפיסה היסודית של התנועה הנה שמטרותיה וערכיה משקפים את טובת המדינה ולכן חתירה אל המטרות האלה והתנהלות בהתאם לערכי התנועה מהוות פעולה לטובת המדינה ומבטאות שמירת אמונים לה.	1 2 3 4 5
40. ברם, אם חבר התנועה שנבחר מטעמה לכנסת, או מכהן מטעמה בממשלה סבור, שעמדת התנועה נוגדת את טובת המדינה, או טובת התנועה כפי שזו נתפסת על ידי מוסדותיה המוסמכים סותרת את טובת המדינה כפי שהוא רואה אותה, ברי כי עליו להעדיף את חובת האמון למדינה על חובת האמון לתנועה ולפעול בהתאם לתפיסתו את טובת המדינה. ככל שפעולה כזו תעמוד בניגוד למטרותיה ולתפיסות הגרעיניות של התנועה, או תהווה הפרת חובת האמון לתנועה, יהא עליו לעזוב את התנועה ולוותר על חברות בבית הנבחרים מטעמה, ברם אין חובת האמונים לתנועה יכולה לגבור על חובת האמונים למדינת ישראל.	6 7 8 9 10 11 12 13
41. בהקשרו של המשיב, סבורני, כי הדיון הוא תיאורטי בעיקרו, מכיוון שכפי שנראה להלן לא הונחה בפנינו תשתית מספקת כדי להגיע למסקנה כי המשיב הפר את חובת האמון כלפי התנועה.	14 15 16 17
<u>ג. חובת אמון – כללית וספציפית</u>	18 19
42. חובת האמון היא חובה רחבה, מקיפה וחודרת כל. היא חלה באינסוף מצבים שקשה לצפותם מראש. עתים השאלה מה מתחייב מכוח אותה חובת אמון יכולה להיות שנויה במחלוקת, כמו גם השאלה מהי "טובת התנועה" יכולה להיות שנויה במחלוקת בין חבריה. משום כך, חובת האמון לתנועה היא בבחינת מצפן המצביע על כיוון כללי של התנהגות, אך לא ניתן לתרגמה למדריך מפורט שאינו שנוי במחלוקת, אשר יהיה בכוחו לתת הנחייה ברורה וחד משמעית בכל מקרה ומקרה מה ההתנהגות המצופה כנגזרת מן הסטנדרט הזה.	20 21 22 23 24 25 26
43. יצירת עילת הרחקה של "הפרת אמונים לתנועה" אינה רצויה וטומנת בחובה סיכונים רבים. מכיוון שהסטנדרט הנו כללי והשאלה מהי ההתנהגות הספציפית הנגזרת ממנו עשויה להיות שנויה במחלוקת, עילת הרחקה הנשענת עליו תהיה אף היא כללית ורחבה. כאשר עילת הרחקה היא כללית ורחבה, היא מועדת לשימוש לרעה, לסלקטיביות ולמניפולציות, היא עלולה להפוך לכלי בידי קבוצות בתנועה להרחקה של יריבים פוליטיים במחלוקות פנים תנועתיות לגיטימיות. עילת הרחקה רחבה ועמומה היא הזמנה לשרירות. דווקא משום שחובת האמון היא מטבעה סטנדרט רחב ופתוח, אין די בה, כשלעצמה, כדי להפוך כל מחלוקת פוליטית או סטייה מקו ההנהגה לעילה להרחקה מן התנועה. שאם לא נאמר כן, עלול ההליך המשמעותי להפוך לכלי גמיש מדי, הנתון להשפעתם של מאבקי כוח ומחלוקות פוליטיות פנים תנועתיות. לכן, איני חושב שניתן לאמץ את הטענה שנשמעה בדיון, לפיה מר גלנט הפר אמונים לתנועה ולכן יש להרחיקו.	27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

44. החוקה אינה מתיימרת להקיף את כל המופעים של חובת האמון בחיי התנועה. אי אפשר לגזור אינסוף כללים ותתי כללים מסטנדרט המכיל והמקיף כל זהו. הגם שאורים ותומים המאפשרים להגדיר מהי ההתנהגות הנכונה הנובעת מחובת האמון לתנועה, ניתן להגדיר מספר אבות-טיפוס של התנהגויות אשר במובהק אינם עולים בקנה אחד עם חובת האמון לתנועה ולהגדירן כעילות להרחקה. 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
45. זאת בדיוק ניסתה חוקת הליכוד לעשות בסעיף 21. החוקה שרטטה מספר נקודות קיצון, בהן לשאלות מהי חובת האמון ומהי הפרתה ניתן ליתן תשובה ברורה ומוצקה יחסית. החוקה מתארת מספר התנהגויות, אשר ניתן לזהותן כהפרה בוטה של חובת האמון, בוטה עד כדי כך שהדבר בולט לעין וקל להגדרה. התנהגויות אלה מקובצות כעילות הרחקה בסעיף 21 לחוקה. 7
- 8
- 9
- 10
- 11
46. בטרם נפנה לבחינת עילות ההרחקה הקונקרטיות, ראוי לעמוד על הזהירות הנדרשת מבית הדין בבואו להפעיל את סמכות ההרחקה מן התנועה. תנועת הליכוד היא מסגרת פוליטית רחבת היקף, אשר מתקיימות בה מחלוקות רעיוניות, מדיניות ואישיות מזה עשרות שנים. ממילא, שאלות הנוגעות ל-"טובת התנועה", להגשמת מטרותיה או לדרך הראויה לקידומן עשויות להיות שנויות במחלוקת כנה בין חברי התנועה עצמם. בנסיבות אלה, נדרש בית הדין להבחין בין פעולה שיש בה משום סטייה או מחלוקת פוליטית פנים-תנועתית, אף חריפה, לבין פעולה העולה כדי פגיעה ממשית במסגרת התנועתית, במוסדותיה או ביכולתה להגשים את מטרותיה. זהירות זו מתחייבת במיוחד מקום שבו מתבקשת הפעלת הסנקציה החריפה של הרחקה מן התנועה בגין מחלוקות שמטבען מצויות בלב העשייה הפוליטית והציבורית. 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- ד. הפרת משמעת קואליציונית** 22
- 23
47. היועץ המשפטי טוען, כי בנוסף לעילות ההרחקה לפי סעיף 21, מר גלנט הפר את המשמעת הקואליציונית ובכך פעל בניגוד להחלטות סיעת הליכוד שהנה מוסד ממוסדות התנועה. 24
- 25
- 26
48. אכן, סיעת הליכוד היא מוסד של התנועה והפרת החלטתה יכולה, באופן עקרוני, לגבש עילה להרחקה מן התנועה. ברם, אינני חושב שזה המצב בענייננו. 27
- 28
- 29
49. ראשית, הטענה בדבר הפרת "החלטות סיעה" נטענה בעלמא – לא הוצגו בפנינו פרוטוקולים של דיונים והחלטות שהתקבלו בעקבות הדיונים האלה בסיעה. 30
- 31
- 32
50. שנית, אכיפת המשמעת הסיעתית והקואליציונית היא בראש ובראשונה באחריותו של יו"ר הסיעה ויו"ר הקואליציה. קיימות סנקציות ייחודיות שיו"ר הסיעה מוסמך להפעיל (כמובן, בכפוף לכללי הצדק הטבעי) כנגד חבר כנסת המפר משמעת סיעתית, או קואליציונית. פנייה לבית הדין מבלי שהסנקציות האלה מוצו, בעקבות הצבעה שאינה הצבעת אמון בממשלה ואינה מכרעת, נראית לי פנייה מוקדמת ובלתי עניינית. 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38

51. שלישית, וזה אולי העיקר, מר גלנט התפטר מן הכנסת כאשר סבר שלא יוכל לתמוך בחוק	1
מהותי שמקדמת סיעת הליכוד כחלק מן המחויבות הקואליציונית. בנסיבות אלה, טענות	2
להפרת משמעת סיעתית כעילת הרחקה מוטב שלא היו נטענות.	3
	4
ה. <u>עילות הרחקה – סיוע של ממש למפלגה מתחרה</u>	5
	6
52. העילות הצומחות מחובת האמון של חברת התנועה כלפי התנועה והמזקקות אותה לכדי	7
קביעת כללים של אסור ומותר הן עילות לפי סעיפים 21(ב) עד (ו) לחוקה, הקובעים איסור	8
להתחרות בתנועת הליכוד, סיעותיה ורשימותיה בבחירות לכנסת, לרשויות המקומיות,	9
להסתדרות ולמוסדות הלאומיים.	10
	11
53. העילה המרכזית, אשר אולי מתכללת את כולם היא זו המעוגנת בסעיף 21(ו) לחוקה. בית הדין	12
רשאי להפסיק את חברותו של חבר בתנועה אם הוא הקים מפלגה אחרת, הצטרף אליה, או	13
"סייע סיוע של ממש לרשימה או מפלגה המתחרה לליכוד, או הזדהה עם אחת מאלה".	14
	15
54. כאן המקום להעיר, כי הסיוע או ההזדהות אינו חייב להיות עם מפלגה אחת מסוימת – חוק	16
הפרשנות מדריכנו, כי האמור בלשון יחיד אף רבים משמע ומקום שמדובר במפלגה או סיעה –	17
גם במפלגות או סיעות עסקינן. כאשר תנועת הליכוד היא מפלגת שלטון, סיוע או הזדהות עם	18
מפלגה מתחרה יכול לקבל משמעות של הזדהות עם, או סיוע לאופוזיציה בכללותה.	19
	20
55. השאלה העומדת להכרעתנו היא האם במעשיו ומחדליו מר גלנט סייע סיוע של ממש או	21
הזדהה עם מפלגה המתחרה לליכוד.	22
	23
56. הטענה הראשונה של העותרים היא שאירועים הידועים בציבוריות הישראלית כ-"ליל גלנט"	24
מהווים סיוע של ממש מצד שר הביטחון לשעבר לאופוזיציה. נזכיר מה היו האירועים:	25
	26
57. בעקבות מחלוקת ציבורית עמוקה על הרפורמה המשפטית ומסע הסחיטה באיומים שהפעילו	27
חלק מחיילי וקציני מילואים שאיימו שלא להתייצב לשירות המילואים אם הרפורמה תקודם,	28
מר גלנט שכיהן כשר הביטחון כינס מסיבת עיתונאים וקרא לעצור את מהלכי הרפורמה	29
מכיוון שהשסע שיוצרת המחלוקת סביבה חודר גם לצה"ל והדבר מאיים על לכידותו של	30
הצבא ועל ביטחון המדינה. במסיבת העיתונאים מר גלנט אמר שהוא איש ימין והוא מאמין	31
בצורך לעשות שינויים במערכת המשפט, אך את השינויים הללו יש להוביל בהידברות.	32
	33
58. לאחר מסיבת העיתונאים, פורסם כי בדעת ראש הממשלה לפטר את מר גלנט מתפקידו. אזי	34
קבוצה גדולה של מפגינים מתנגדי הרפורמה חסמו את נתיבי איילון – ציר תנועה מרכזי,	35
הבעירו מדורות על הכביש וגרמו נזקים לרכוש.	36
	37

59. בעקבות ההתפרעות הרבתי על נתיבי איילון, ראש הממשלה לא מימש את כוונתו לפטר את מר גלנט מתפקידו, אלא הכריז על קיום דיאלוג בחסות נשיא המדינה. התיקון לחוק יסוד:	1
השפיטה המסדיר את דרך מינוי השופטים והמאפשר למנות שופטים לבית המשפט העליון	2
חרף התנגדות השופטים המכהנים בו, אמנם עבר בוועדת חוקה חוק ומשפט, אך לא הובא לקריאה שנייה ושלישית בכנסת.	3
	4
	5
	6
60. מר גלנט המשיך לכהן כשר ביטחון, הצביע בעד תיקון חוק יסוד: השפיטה בעניין הסבירות, כיהן כשר הביטחון משך שנה וחודש לאחר פרוץ מלחמת תקומה ופוטרו מתפקידו בראשית נובמבר 2024.	7
	8
	9
	10
61. העותרים טוענים כי במסיבת העיתונאים שהובילה ובהתנהלותו אחריה מר גלנט סייע סיוע של ממש לאופוזיציה המתנגדת לרפורמה המשפטית. מר גלנט, טוען לעומת זאת כי הוא פעל בהתאם לחובתו כשר הביטחון שרואה את טובתה של מדינת ישראל ואת הדאגה לביטחונה לנגד עיניו.	11
	12
	13
	14
	15
62. כך גם ביחס לטיפול באיומי סרבנות של מתנגדי הרפורמה, סרבנות שכוונה להסב נזק לכשירותו ומוכנותו של הצבא על מנת לכפות על הממשלה הנבחרת ועל הכנסת לעצור את צעדי הרפורמה המשפטית. העותרים טוענים כי יד רפה ביחס לאיומי סרבנות תדלקה את המדורה האופוזיציונית שאיימה לשרוף את המדינה. מר גלנט טוען, שיד קשה יותר הייתה עלולה להביא להתלקחות קשה אף יותר.	16
	17
	18
	19
	20
	21
63. אכן, מסיבת העיתונאים של מר גלנט הייתה בבחינת "כניעה לטרור" של קבוצת משרתי מילואים שאיימו להפסיק את שירותם אם הקואליציה שנבחרה כדין לא תפסיק את חקיקת הרפורמה המשפטית. זוהי סחיטה באיומים של הדמוקרטיה הישראלית, לה נכנע שר הביטחון.	22
	23
	24
	25
	26
64. השאלה האם איומי הסרבנים מצדיקים לקריאה לעצירת חקיקת הרפורמה המשפטית הנה שאלה פוליטית בעלת חשיבות עליונה. יתכן, כי מוטב לא להביא את המצב לידי רתיחה ולסגת מקום כי אלה המנסים לסחוט באיומים את הדמוקרטיה הישראלית יממשו את איומם. "רק לא מלחמת אחים" – אמר מנחם בגין לאחר שהממסד הבן גוריוני פתח באש.	27
	28
	29
	30
	31
65. יתכן, מנגד, כי כניעה לאיומי הסרבנות היא בגידה באמון ובמנדט שנתנו חברי התנועה ובחריה למר גלנט וראוי היה כי שר הביטחון יבהיר שבמדינה דמוקרטית המדינה, באמצעות הממשלה הנבחרת שולטת בצבא ולא הצבא מכתוב את סדר היום של בית המחוקקים.	32
	33
	34
	35
66. השאלה מה מסוכן יותר לביטחון המדינה ולדמוקרטיה הישראלית – כניעה לסחטנות של קבוצת קצינים, או נקיטת יד קשה נגד הסרבנות תוך הסתכנות בפגיעה בכושרו המבצעי של צה"ל אינה מסוג השאלות שניתן לתת להן תשובה חד משמעית.	36
	37
	38

- 1
- 2 67. משום כך, איני חושב שיש לבית הדין כלים משפטיים להשיב לשאלה האם מר גלנט "סייע
- 3 סיוע של ממש" לאופוזיציה, או שמא סיועו לאופוזיציה היה סיועו למדינה.
- 4
- 5 68. בהיעדר כלים להכרעה, איני חושב שזה תפקידו של בית הדין, גם בית דין מפלגתי, להכריע בזו
- 6 המחלוקת. בהקשר זה אבקש להזכיר את דבריו המשנה לנשיא, השופט אלון בבג"צ 1635/90
- 7 ז'רז'ביסקי נ' ראש הממשלה, פ"ד מה(1) 749 עמ' 770-771:
- 8 לדעת חברי, הסבירות מלוא כל המשפט כבודה, אין במשפט "חלל של סבירות",
- 9 ואין נושא שבחינת סבירותו נבצרת מן השופט. גם בעניין פוליטי מובהק כקשירת
- 10 יחסים דיפלומטיים עם מדינה אחרת מסוגל בית המשפט ליישם בדיקת סבירות
- 11 זו, וגם בעניין הפקת לקחים מאופן ניהול מלחמה על בית המשפט לבדוק "אם
- 12 צבא סביר היה נוקט פעולות שהצבא נקט או פעולות שהעותר מבקש מהצבא
- 13 לנקוט" ... אמנם מוסיף ואומר חברי, כי "בית המשפט אינו מבקר את הגיונו
- 14 הפנימי ויעילותו המעשית של השיקול הפוליטי" ... ו"השפיטה בוחנת את
- 15 המשפטיות של הפוליטיקה ולא את התבונה שלה" ...
- 16
- 17 אבל כיצד כן בודק בית המשפט את "המשפטיות" של הפוליטיקה? זאת הוא
- 18 בודק, כמובא לעיל, על-פי האיזון הראוי שבין האינטרסים והערכים השונים
- 19 הנאבקים על הבכורה, על-פי המאטריה הרלוואנטית ועל רקע עקרונות היסוד של
- 20 השיטה, ה"אני-מאמין" שלה ותפיסתו של הציבור הנאור שבה. ועדיין תמה אני,
- 21 גם לאחר הדברים האמורים, מה, בסופו של דבר, בית המשפט כן בודק ומה בית
- 22 המשפט אינו בודק בהיזקו למבחן הסבירות ולמיתחם הסבירות. כיצד ניתן
- 23 בכלל להבחין בין בדיקת "המשפטיות" של הפוליטיקה ועריכת מלחמה על-ידי
- 24 בדיקת האיזון הראוי שבין האינטרסים והערכים השונים הנאבקים ביניהם לבין
- 25 בדיקת ההגיון הפנימי, היעילות המעשית והתבונה שבהפקת לקחי מלחמה
- 26 וקשירת יחסים דיפלומטיים. האם אין זו הבחנה סמאנטית גרידא, שאין לה כל
- 27 משמעות תוכנית ומעשית? ...
- 28
- 29 וכאן שואל השואל: כיצד ישקול בית המשפט, שהמשקל שנתן השלטון לשיקולים
- 30 הרלוואנטיים והאיזון שנעשה ביניהם אינם ראויים ובלתי סבירים? האם יש בידי
- 31 בית המשפט הידע והכלים המקצועיים הדרושים לשקילת סבירותו או אי-
- 32 סבירותו של איזון זה? מה טעם ומה תועלת בכך שאנו מכנים בדיקה זו בשם
- 33 בדיקת המשפטיות של ניהול תחקירי עריכת מלחמה? וכי השם והכינוי גורמים?
- 34 מי אנו ומה אנו, מה כוחנו ומה גבורתנו, כשופטים, שנכריע בשאלה פוליטית
- 35 וצבאית כה מובהקת? הרי אלה נושאים שמעצם מהותם וטיבם רק גופים אחרים
- 36 ראויים ומיומנים לעסוק בבדיקתם, כגון ועדת חקירה ממלכתית, המורכבת,
- 37 בנוסף לשופט, ממומחים ובקיאים בדבר. אך אנו, השופטים, אפילו כולנו חכמים
- 38 וכולנו נבונים, מה לנו ולרזי יציאה למלחמה וכניסה לדיפלומטיה? ולא זו אף זו.
- 39 חוששני, כי מתוך עיון בכל אותם נושאים ופסקי-דין שעניינם נושאים פוליטיים,
- 40 צבאיים ומדיניים מובהקים שבהם מכריע חברי, בשימוש בעקרון הסבירות
- 41 ובמיתחם הסבירות, כי הפעולה השלטונית סבירה היא, ניתן היה להגיע גם
- 42 למסקנה הפוכה, היינו שהפעולה השלטונית אינה סבירה. ואם כן, הדרא קושיא
- 43 לדוכתא - מהו קנה המידה הסביר לשימוש בעקרון הסבירות בנושאים כגון אלה?
- 44 הוא אשר אמרתי. לדעתי, בלתי סביר לחלוטין הוא לצפות באופן סביר, כי בית-
- 45 משפט יבדוק סבירותם של נושאים מעין אלה.
- 46
- 47 69. איני חושב כי המשפט נותן לנו, כחברי בית דין, כלים להכריע בשאלה האם צדק מר גלנט
- 48 שכנענו לחץ הסרבנות. מה אנו, מה כוחנו ומה גבורתנו שנכריע במחלוקת זאת? , כלי ההכרעה
- 49 כאן אינם כלים של משפט - אלא כלים של פוליטיקה ומדיניות ציבורית. כיוון שכך, דעתנו
- 50 בסוגיה אינה טובה יותר ואינה טובה פחות מדעתו של כל אחד ואחת ממאה וארבעים אלף

מתפקדי הליכוד בעלי הזכות הבחירה. אציע אפוא לחבריי להותיר את ההכרעה להם. לא נוכל להיעתר לעתירות.	1 2 3
<u>עו"ד יאיר לחן, חבר נשיאות בית הדין</u>	4 5
1. אני מצטרף לתוצאה אליה הגיע חברי השופט בם, שלפיה אין להורות על הפסקת חברותו של מר יואב גלנט בתנועת הליכוד, אולם איני עושה כן מבלי להביע הסתייגות, ואף ביקורת קשה, על חלק מהתנהלותו הציבורית והפוליטית של המשיב לאורך התקופה נשוא העתירות.	6 7 8 9
2. אין להקל ראש בתחושת הפגיעה העמוקה שחוו חברי תנועה ומתפקדים רבים נוכח התנהלותו של מי שנבחר בקולותיהם על בסיס מצע, התחייבויות והצהרות פוליטיות ברורות. משנבחר אדם במסגרת רשימה אידיאולוגית ותנועתית, קמה כלפי ציבור בוחריו ציפייה בסיסית לעקביות, לנאמנות ערכית ולזהירות מיוחדת שעה שהוא מבקש לפעול באופן העלול לערער את יסודות האמון שבינו לבין ציבור תומכיו.	10 11 12 13 14 15
3. בענייננו, קשה להתעלם מכך שהתנהלותו של מר גלנט, ובפרט מסיבת העיתונאים שקיים בעיצומה של סערה ציבורית חסרת תקדים, תרמה בפועל להחרפת המשבר הציבורי והפוליטי. גם אם כוונותיו היו ביטחוניות, התוצאה המעשית הייתה מתן רוח גבית למחאה שפעלה נגד ממשלת הליכוד ונגד מדיניותה המוצהרת. אין מדובר באמירה אגבית או במחלוקת פנימית רגילה, אלא במהלך דרמטי שבוצע על ידי שר ביטחון מכהן, בעת רגישה במיוחד, תוך ידיעה ברורה בדבר השלכותיו הציבוריות והפוליטיות.	16 17 18 19 20 21 22
4. זאת ועוד, מצופה היה משר בכיר בממשלה, ובוודאי משר הביטחון, לפעול תחילה במסגרת המוסדות הממשלתיים והסיעתיים, ולא להציב את המחלוקת בלב הזירה הציבורית באופן אשר נתפס, ובמידה לא מבוטלת של צדק, כפגיעה בסולידריות הממשלתית והקואליציונית.	23 24 25 26
5. הקושי מתעצם נוכח העובדה כי בתקופה רגישה זו התמודדה המדינה גם עם גילויי סרבנות ואיומים בפגיעה בכשירות הצבא. גם אם ניתן להבין את מורכבות השיקולים שעמדו בפני המשיב, מצופה היה ממנהיג ציבור להציג עמדה תקיפה וברורה יותר נגד עצם הניסיון להפעיל	27 28 29

לחץ על הדרג המדיני באמצעות איום באי־התייצבות לשירות. התנהלות הססנית בסוגיה כה	1
ישודית עלולה הייתה להתפרש כחולשה של הדרג המדיני אל מול לחצים פסולים.	2
6. ואולם, חרף ביקורת זו, אין די בהתנהלות ציבורית או פוליטית בעייתית — חמורה ככל	3
שתהיה — כדי להצדיק את הסנקציה הקיצונית של הרחקה מתנועה פוליטית. בית הדין אינו	4
אמור לשמש מנגנון להכרעה בשאלות של תבונה פוליטית, מנהיגות או שיקול דעת ציבורי.	5
השאלה שבפנינו איננה האם מר גלנט אכזב חלק ניכר ממצביעיו או פגע באמון פוליטי שניתן	6
בו; ייתכן מאוד שכך היה. השאלה היא האם הונחה תשתית משפטית־חוקתית ברורה	7
המלמדת כי התקיימה אחת מעילות ההרחקה המפורשות שבחוקת התנועה.	8
	9
7. לשיטתי, התשובה לכך שלילית.	10
	11
8. גם אם התנהלותו של המשיב עוררה תחושת ניכור וזעם בקרב חלקים רחבים בתנועה, וגם אם	12
ניתן לראות במעשיו סטייה משמעותית מן הקו שהציג לבוחריו, עדיין אין לפנינו הוכחה	13
מספקת לכך שהקים מסגרת מתחרה, הזדהה עם מפלגה יריבה, או העניק "סיוע של ממש"	14
במובן המשפטי המצדיק שלילת חברותו. הרחבת עילות ההרחקה למחלוקות פוליטיות	15
פנימיות, חריפות ככל שיהיו, עלולה ליצור תקדים מסוכן שבו כל מחנה זמני בתוך התנועה	16
ינסה לעשות שימוש בכלים משמעותיים לצורך חיסול יריבים פוליטיים.	17
	18
9. הכרעה בשאלה האם דרכו של מר גלנט ראויה אם לאו — מקומה בראש ובראשונה במגרש	19
הציבורי והפוליטי, ובסופו של יום בידי ציבור המתפקדים עצמו. בכך טמון ההבדל שבין	20
ביקורת פוליטית חריפה, אשר בהחלט יש לה מקום במקרה זה, לבין קביעה משפטית	21
המצדיקה הרחקה מן התנועה.	22
	23
10. ואולם, לצד ביקורת זו, יש ליתן משקל משמעותי לעובדה אחת אשר לטעמי נזקפת לזכותו של	24
המשיב באופן מהותי: מר גלנט, כאשר הגיע למסקנה כי לא יוכל עוד לתמוך במדיניות	25
ובחקיקה מרכזית של הקואליציה, בחר להתפטר מחברותו בכנסת. בכך קיבל על עצמו	26
אחריות ציבורית ופוליטית אישית, ונמנע ממצב שבו יוסיף להחזיק במנדט מטעם התנועה תוך	27
סיכול עקבי של מדיניותה מבפנים.	28
	29
	30
11. למעשה, דווקא צעד זה מחליש במידה רבה את הטענה בדבר "הפרת אמונים" במובנה	31
הקיצוני. התפטרותו מן הכנסת מלמדת כי המשיב לא ביקש לאחוז בקרנות המזבח הפוליטי	32

בכל מחיר, אלא הכיר בקיומו של קושי מהותי בין עמדותיו לבין המחויבות הקואליציונית.	1
התנהלות זו אינה מאפיינת מי שפועל להשתלט על התנועה מבפנים או לחתור תחתיה באופן	2
מניפולטיבי, אלא מי שבחר לשלם מחיר פוליטי אישי בגין עמדותיו.	3
	4
12. בהקשר זה יש ליתן משקל גם ללשונו ותכליתו של סעיף 21 לחוקת הליכוד, אשר נועד	5
להתמודד עם מקרים מובהקים וקיצוניים של פגיעה בתנועה — כגון הקמת מסגרת פוליטית	6
מתחרה, הצטרפות למפלגה יריבה, או מתן "סיוע של ממש" לגורם פוליטי המתחרה בליכוד.	7
	8
	9
13. סעיף 21 לחוקה אינו נועד לשמש כלי ענישה כללי בגין מחלוקות פוליטיות, חריפות ככל שיהיו.	10
פרשנות מרחיבה מדי של הסעיף עלולה להפוך את בית הדין לזירה להכרעה במאבקים	11
אידיאולוגיים פנים-מפלגתיים וליצור "עבירת סל" עמומה של חוסר נאמנות פוליטית. תוצאה	12
כזו אינה מתיישבת עם אופייה של תנועה פוליטית דמוקרטית ורחבת זרמים.	13
	14
14. אכן, ניתן לסבור כי המשיב טעה. ניתן גם לסבור שטעותו הייתה חמורה ובעלת השלכות	15
ציבוריות משמעותיות. אולם טעות פוליטית — ואפילו קשה — אינה שקולה בהכרח לעילת	16
הרחקה חוקתית. בית הדין אינו נדרש להכריע אם דרכו של מר גלנט הייתה נבונה מבחינה	17
ציבורית או פוליטית, אלא אם התקיימה עילה ברורה ומפורשת להפסקת חברותו בתנועה.	18
בנסיבות העניין, ומשלא הוכח כי המשיב הקים מסגרת מתחרה, חבר למפלגה יריבה או פעל	19
באופן המקים את עילות סעיף 21 במובן המובהק, איני סבור כי ניתן להצדיק את הסנקציה	20
החריפה של הרחקה מן התנועה.	21
	22
15. אשר על כן, אני מצטרף לתוצאה של דחיית העתירות.	23
	24
<u>עו"ד מיכאל קליינר, נשיא בית הדין</u>	25
	26
1. אני מצטרף לתוצאה אליה הגיעו חברי ולהנמקותיהם.	27
	28
2. לשיטתי די באמור בסעיף 51 לפסק דין של חברי במ לדחות את הבקשה לסילוקו של המשיב	29
מהתנועה. המשיב לא רק שלא עשה דין לעצמו כפי שעשו בעבר רבים וטובים בסיעה ללא כל	30
סנקציה משמעותית, אלא מיהר להתפטר בשלב מוקדם ובכך אפשר לחבר שבא במקומו	31
להימנות על התומכים בחוק הגיוס לו התנגד.	32
	33
3. העותרים מבקשים מבית הדין להעניק לעצמו כרטיס כניסה לתחומים שבמישור המדינתי	34
תנועת הליכוד דוגלת בכך שיוותרו מוחץ לתחומה של הרשות השופטת. לולא התיקון לסעיף	35
21 לחוקה כפי שהתקבל במרכז הליכוד היוצא המאפשר פניה ישירה לבית הדין בבקשות	36
להרחקת חברים היה מתקיים דיון בבקשה במנהלת הליכוד שניתן להניח שהייתה מתייעצת	37

1 עם מוסדות רלוונטיים בתנועה. וכאשר הנושא היה מגיע לבית הדין כערכאות ערעור או
2 ב"סמכות בג"צית מורחבת" כהגדרת בית המשפט העליון היתה מונחת בפניו יריעה רחבה
3 יותר שהייתה מעניקה לו כלים לבחינת מכלול ההיבטים והשיקולים של מוסדות התנועה לפני
4 קבלת החלטה היוצרת הלכה כובלת לעתיד.

5
6 4. על כל פנים, בכל מקרה, בחינת שיקולי חבר כנסת או שר שמונה מטעם המפלגה לתפקיד אך
7 נשבע אמונים למדינת ישראל וחוקיה אמורה להיות מחוץ לתחום בית הדין. מה שמצוי ללא
8 עוררין בסמכות בית הדין הוא שמירת העיקרון על פיו סיעת הליכוד בכנסת חייבת לפעול
9 כקבוצה מלוכדת המצביעה בכנסת כמקשה אחת, אלא אם כן החליטה הסיעה להעניק
10 לחבריה חופש הצבעה או שנענתה לבקשת חבר לאפשר לו מטעמים אלה או אחרים חופש
11 להצביע בניגוד לעמדת הסיעה. אחרת הפרת עמדת הסיעה יכול ותחשב עילה להרחקת חבר
12 לאחר בירור במוסד ממוסדות התנועה ובאישור בית הדין כערכאה שניה במידה וצד מן
13 הצדדים יעתור נגד ההחלטה התנועתית. וזאת ובלבד שניתנה לחבר הכנסת המבקש זאת
14 הזדמנות לשכנע את הסיעה לקבל את עמדתו והסיעה שמעה אותו ואח"כ קבעה עמדה אחרת.

15
16 5. חרף הוראות סעיף 21, עדיף היה שעתירה כמו זו שלפנינו לא הייתה מגיעה לפתחנו כערכאה
17 ראשונה. כאמור בידי מנהלת הליכוד יש כלים לבדיקה מעמיקה יותר של העתירה כולל
18 בדיקות עם מוסדות התנועה על השלכות ההיענות לבקשה או דחייתה. לאור זאת הייתי
19 ממליץ שוועדת החוקה בוועידה תשקול מחדש לאור הלקח שנצבר מאז התקבל, את ההיגיון
20 של סעיף 21 החדש בחוקת הליכוד.

סוף דבר

24 אשר על כן ההחלטה שהתקבלה פה אחד לדחות את העתירה.

25
26
27

(-)	(-)	(-)
עו"ד יצחק בם	עו"ד יאיר לחן	עו"ד מיכאל קליינר
חבר בית הדין	חבר נשיאות בית הדין	נשיא בית הדין

31 ניתנה: כ"ב בסיון תשפ"ו, 7.6.26